

Ocjene.

Novi prilog za proučavanje staroga dalmatinskoga govora.

Giuseppe Praga, Testi volgari spalatini del Trecento (Estratto dagli *Atti e Memorie della società dalmata di Storia patria*, vol. II. Zadar, Schönfeld 1928, p. 1—110 separatnoga otiska, sa dva faksimila, mali 4°).

Pod gornjim je naslovom publikovao g. Praga 21 dokumenat pisan mletačkim dialektom sa malo natruhe (po mšljenju autorovu) starog dalmatinskoga govora. Ovi dokumenti potječu iz Šplita iz vremena od 1358. do 1382. i imali bi da ilustriraju splitski saobraćajni govor onoga vremena. U dodatku su, iznesena još četiri ovakova dokumenta iz 15. stoljeća, među kojima se nalaze i pisma ser Antonia sina Ivanova (Zuane), što ih je pisao iz Jajca u Split Andriji Markovu. Ovi su posljednji od interesa za povijest Bosne i za familiju Marka Marulića. Po sadržaju su to najvećim dijelom popisi imetka nakon smrti stanovite osobe, a imali su da posluže za sačinjenje testamenata splitskim notarima Talijanima, koji nijesu znali srpsko-hrvatski, jer su bili porijeklom iz Italije. Među tim se dokumentima naročito istače svojom važnošću početak (u svemu četiri šesterca) neke flagelantske laude, kao jedina dosada poznata starija zabilježba literarne prirode*).

Ovu zbirku snabdio je autor historijskim i paleografskim komentarom, prepustivši drugima lingvističku analizu. U opširnom uvodu raspravlja o stanovništvu Šplita u vrijeme ovih dokumenata. Razlikuje: *cives*, *populares*, *habitatores* i *districtuales*. Računa, da je Split u ono doba mogao imati oko 3.000 stanovnika, od čega da je pripadalo 700 plemstvu, 300—400 građanima, isto toliko crkovnjacima, 200—300 kategoriji *habitatores*, a oko tisuću ili nešto više kategoriji *populares*.

Što se tiče etnografskoga sastava ovoga pučanstva i upotrebe jezika, autor se postavlja na isključivo talijansko gledište. Na p. 15. (upor. p. 13. i 14.) vojuje protiv onih, koji hoće da sude u ovim pitanjima prema vlastitim i porodičnim imenima. Gledati u slovenskom ili latinskom imenu

*) U ovoj laudi najinteresantnija bi bila riječ *seran*, kad bi znali, što znači. Može biti naime da je ovo izvedenica od *sera*: *seranus* „večernji“ (cf. REW 7841), koja je potvrđena samo na iberском poluostrvu. Može opet da pokazuje isti oblik kao i veđl. *saran* < *serenus* „čist“ (Bartoli, II., 221) t. j. a mjesto *z*, cf. Rožat < *rosetum*, Јужносл. Фил., VI., 83. Kako se u *relecente* za *relecente*, *respendente* za *resplendente* može raditi o greškama, tako i ovdje, i to tim više, što nema saganja sa *virtute*. Pragin fragmenat ima, prema tome, veću literarno-historijsku vrijednost, nego li lingvističku.

znak slovenstva ili latinstva, autoru (p. 16) je „vieto e semplicistico criterio“. Dozvoljava slovensku penetraciju tek u redu građana i crkvnjaka, dok mu latinstva onih 700 plemića prosto ne treba dokazivati.

Što se tiče poznavanja srp.-hrv. jezika u Splitu, jedva dozvoljava za 14. stoljeće (p. 17.) bilingvitet. Slovena u jezičnom pogledu u ovom stoljeću naprosto nema u Splitu, čak ni u najnižim slojevima, jer javna uprava u Splitu, veli, funkcionira samo talijanski.

Sve su to dakako neodržive tvrdnje, koje graniče sa smiješnošću. Negirati postojanje srp.-hrv. jezika u Splitu u 14. stoljeću radi toga, što javne institucije u ovom stoljeću kao i kasnije ureduju u Splitu isto tako talijanski, kao i u Dubrovniku i drugdje u Dalmaciji, znači u stvari etnografije isto što i htjeti dokazivati, da u bivšoj Mađarskoj nije bilo ni Slovena ni Rumuna u jezičnom pogledu, jer se je sve uređovalo mađarski. Iz toga, što danas sve vlasti u Istri, Goričkoj, u Zadru, Lastovu i južnom Tirolu ureduju talijanski, moralo bi se po ovoj logici zaključiti, da ovdje ne postoje Sloveni odnosno Nijemci. Jezik javne uprave ne veli ništa o tome, kakov je jezik u familijskom saobraćaju. To je valjda jasno.

Odreći svaku dokaznu moć analizi ličnih i porodičnih imena, znači historijsku etnografiju kao nauku lišiti svake mogućnosti, da studira etnografske prilike, recimo, u Srednjem Vijeku, kad je javna uprava uređovala samo latinski.

Nakon što je dao objašnjenja o kancelariji općinskoj i kaptolskoj u Splitu te o stanju pismenosti i škola, autor stvara na str. 37.—45. ove zaključke u pogledu života starodalmatinskoga govora: 1. postojanje tekstova, koje publicira, dokazuje, da pomlečivanje saobraćajnoga govora nije nastalo istom u 15. i 16. stoljeću, nego da je ranijeg datuma, da ga je bilo čak i ondje, gdje nije bilo mletačkoga gospodstva; 2. mletački jezik nije zamijenio („sovrapposizione del veneto sullo slavo“) slovenski jezik, nego starodalmatinski, tako da prekida romanstva nije bilo; 3. splitski dokumenti, uza sve što su Mleci ovdje vladali samo od 1327. do 1357., imaju jači mletački karakter nego li oni u Zadru i Dubrovniku; 4. u ovim se dokumentima opaža borba između mletačkoga i starodalmatinskoga govora; 5. slovenski jezik nije imao nikakova udjela u propasti starodalmatinskoga govora; 6. Marko Marulić je zatekao onaj govor još „agli ultimi aneliti“.

Same o sebi ove teze mogu da budu ispravne; ali ako se tekstovi izbliže promotre, oni ne dozvoljavaju ovako apodiktičkih tvrdnja, kako su izražene u ovih 6 tačaka. Tačke 3., 4. i 6. pretpostavljaju tačnu lingvističku analizu tekstova, koju je autor prepustio drugima. Autor je, u glavnom, i dobro učinio, što je tako postupio, jer na pr. na str. 41. veli, da se je Giovanni da Ancona varao, kad je zabilježio, da u Splitu „conca . . . dicitur sclauonice mesur“, jer da se pod „sclavonice“ ima razumijevati ne srpsko-hrvatski, nego starodalmatinski. Autor naime misli, da je mesur isto što i veljotski me(i)zul < modiolus. Griješka je autorova očita. Modiolus nije isto što i conca. Giovanni da Ancona je sasvim dobro zabilježio, da mesur (čitaj mešur) znači conca (= naćve), jer ta riječ i danas postoji u tom značenju u dalmatinskim srp.-hrv. dialektima, i to u obliku mašur (upor. ZfrPh XXXVI, AfsIph., XXXV, 341,

bilj. 1) ili na Krku šmur (Arch. glott. it. XX, p. 129. sl.). Dolazi dakle od lat. *missorium*. Splitski su Sloveni u 13. stolj. mogli zaista govoriti mešur sa $\check{r} > b > e$ (upor. Leskien, gramm. § 194.—5). Ne treba dakle ispravljati talijanskoga izvjestitelja.

Što se tiče prve teze, i dosada smo znali iz toponomastičke analize, da je upliv mletačke fonetike vrlo star, upor. *d* mjesto *t* u *Meleda*, *Vrgada*¹⁾, *dr* < *r* u *Zara* kao u *frare* < *fratre*, \perp *u*- < *a* u *Buccari*²⁾. Prva se teza autorova može primiti posvema.

I druga teza može biti do neke mjere istinita. Izvjesnosti ne može biti, jer nam nije poznata detaljna historija dalmatinskoga govora. Koliko dosada znamo, Mlečani su ga i Talijani uopće stavljali kadikad u isti rang sa slovenskim jezikom, ne razlikujući ga dobro od toga jezika³⁾. U stvari, on je u Dalmaciji doživio istu sudbinu kao i u *Miljama* (*Muggia*) retoromanski; pa prema tome ne može biti govora o kontinuitetu istoga romanstva ni ovdje ni tamo, nego samo o zamjeni (substituciji) jednoga romanstva sa drugim.

Koliki je udio imao srpsko-hrvatski jezik u propasti staro-romanskoga govora, znade se tačno samo u *Dubrovniku*, gdje mu na mletački obojeni tal. oficijelni jezik nije ništa ni pomogao ni odmogao. Da je postojala sasvim mirna simbioza između oba jezika, dokazuje baš veljotski jezik, u koji je bio primljen slovenski onomastički sistem (*čata Mare*, *trane*, *Keka* i t. d.) baš kao i u *Splitu*. Da je bilo u njemu i slovenskih tudica, i to je sasvim izvjesno.

Šesta teza može da bude ispravna samo onda, ako uzmemo, da su *i* za zatvoreno *e* i *u* za zatvoreno *o* u naglašenom i nenaglašenom slogu zaista karakteristike staroga dalmatinskoga govora, jer se samo te pojave dadu još vindicirati za starodalmatinski govor u onih 5 pisama godine 1453., koje je publikovao autor (*poditi*, *oldiriti*, *scriviti*, *serimo*, *diriti*, *intiso*, *quiste*; *voglu*, *куси*). Inače je u njima tragova starijem mletačkom govoru kao u *pioba* za *pluvia*; upor. prije još u *vogdo* = *voido* (*tosc. vuoto*) < *vocitus* i t. d.

Interes, koji pružaju ovi dokumenti mnogostruke je lingvističke prirode. Prije svega od interesa je zabilježiti, da je onomastički sistem gotovo isključivo slovenski. Lična imena bilo slovenskoga bilo romanskoga porijetla svršuje se na slovenski hipokoristički dočetak *-e*: *Bernalde* (*Bernande*), *Bonozole*⁴⁾, *Domalde*, *Dmyče* (od *Dominicus*) = *Dominze* = *Dimine*, *Duime* = *Dogme* = *Dume*, *Čuane* (može biti i mletačko), *Doimole*, *Tomase*, *Dimine*, *Comule* (od *Jacobus* + *-ulus*) *Petriče*, upravo kao i *Novace*, *Parue*⁵⁾, *Tolene*, *Glavace*, *Bosane*, *Lucane*, *Goi-cine*, *Milathe*, *Obrade*, *Vidoge*, *Marince*, *Cričane*, *Mise*.

¹⁾ *d* za *t* je potvrđeno ovdje iz 10. stolj., upor. *Nast. Vj.*, XXX, p. 132 sl., na str. 156. *Starohrv. Prosvjeta*, n. s. I, p. 162., § 3, 4, 5.

²⁾ *Baričev Arhiv* i t. d., I, p. 3.

³⁾ *Bartoli*, I, p. 191, § 128, 133.

⁴⁾ Izgleda, da je ovo deminutivna izvedenica od *Bonosus*, ako nije griješka mjesto *Bonzolus*, upor. *Jireček*, *Romanen*, II, p. 28.

⁵⁾ Hipokoristik od *Prvoslav*, ef. *Jireček*, *Romanen*, III, p. 49. Ovako se zove jedna plemenita porodica u *Splitu* u 14. stolj., upor. *Peruosclaus Cacicvich* a. 1369 kod autora p. 63.

Ovom prilikom osobito valja istaći dokument br. 3 iz g. 1359., kojom trogirski građanin Bene de Tragura⁶⁾ čini ugovor s nekim seljakom Stoyane Dioscarich⁷⁾ glede vola, koga će mu dati na ispašu. Obojica, premda su različite narodnosti, imaju isti slovenski onomastički sistem s tom razlikom, da je ime Trogiranima latinsko ime, ali u slovenskom hipokorističkom obliku (Bene < Benedictus).

Vrlo je važan u ovom pogledu dokument br. 8. iz g. 1370., gdje notar Talijan Pietro da Sarzana prevodi slovensko-romansko ime splitskoga građanina: ser Dumule (p. 71.), kako je prema bilješki domaćih ljudi, glasi u njegovoj redakciji ser Duymo < Domnius⁸⁾.

Slovenska slična imena nalazimo i kod lica, koja a. 1369. Mihoge Pocauanca⁹⁾ (p. 79) = Micoy Pocauanza (p. 81) od pocoanza (= spor čovjek).

Nada sve je u ovom pogledu važan dokument iz g. 1432., gdje se jedan splitski plemić piše *ser Nicola de Bilsa*. Kancelar Talijan Tomaso da Cingoli očito je bio ispravno mislio, kad je ovo de Bilsa pretvorio u ser Bilsich (p. 96). Morao je, dakle, znati, da je ono de Bilsa latinski način izražavanja slov. porodičnoga imena na -ić. Bilsa (čitaj Bilša) je hipokoristik od Běloslav¹⁰⁾. Suvišno je još kakvim drugim dokazima pobijati autorovu tvrdnju o isključivom latinskom porijeklu splitskoga plemstva kraj ovakih evidentnih slučajeva.

Ovakav slučaj imademo i kod splitskih crkvnjaka: a. 1362. čitamo porodično ime splitskoga kanonika u lat. genitivu: Johannes Stragotini (p. 61), koje se piše a. 1372. don Zouuane Strachotinich¹¹⁾. Da notar Talijan zaista znade, da lat. genitiv ličnoga imena odgovara slov. porodičnome imenu na -ić, vidi se i g. 1370., gdje se ime skrbnika Marco et Chlapine Valcoslavich (= Vukoslavić) piše Chapzino Milcoslaui. Notar Talijan pisao je dva puta Milza v^l-, iz čega se vidi, da mu je teško bilo izraziti slovensko sonantno l, koje se u ono doba još izgovaralo u splitskom slovenskom govoru, upor. Cilco za Kučine¹²⁾.

Od imena čisto starodalmatinskoga oblika može da se navede samo Todosu (p. 67, 71), koje notar prevodi (p. 73) u Theodosius. Glede eo₂ > o, u cf. Tudor, kognomen, koje i danas postoji, od Theodor.¹³⁾

Više puta se po pisanju slovenskih kognomina vidi, da sastavljač nije bio Sloven. Tako je a. 1370. zabilježeno ime Martin Patarcich, koje

⁶⁾ Mora da je ovo pravi romanski oblik pored Traù. Femininum je kao u Jadera. Za 14. stolj. potvrđuje Tragura i Jireček, Romanen, I, 62.

⁷⁾ Ovaj je kognomen veoma čudan. U njemu je jedino -ić slovenski nastavak.

⁸⁾ Prema tome se je -ule < lat. -olus + slov. -e osjećao kao deminutivni sufiks. Notar je zacijelo mislio, da ga mora ispustiti u službenom spisu, jer odviše potsjeća na familijski govor.

⁹⁾ Upor. moju radnju Razprave, IV., p. 10 sl. za ovakova imena.

¹⁰⁾ Jireček, Romanen, II, p. 66.

¹¹⁾ Mora da se radi o slov. imenu *Strahota, koje nije potvrđeno, upor. Strahofia, Jireček, Romanen, II, 77, III, 63.

¹²⁾ Nast. Vj., 341., br. 4.

¹³⁾ Oba imena sa eo > o obilno potvrđuje Jireček, o. c., II., 59.

je Talijan notar ispravio u Petarcich, ostavivši metatezu od *r*, kakva se često nalazi kod Talijana (cf. Zagabria, interpetre it. d.). Ime bi imalo da glasi Petračić od Petracca, koje i inače dolazi često u dalmatinskim dokumentima.¹⁴⁾

I imena lokaliteta pišu u ovim dokumentima ponajviše na osnovu slov. oblika i onda, kada su romanske proveniencije. To se vidi iz grafija za Žnjan < Junianum¹⁵⁾, gdje u ovom stoljeću nema više traga za *ñ*, već mjesto toga imademo ili svarabhaktički vokal *a*: Čanan (p. 83) a. 1373. ili ispuštanje od *ñ*: Čano (p. 64), da se olakša Romanu neobična konsonantska grupa *žñ*. Samo jednom imamo Čnan. Gubitak od *u* razumljiv je samo na osnovu slovenske fonetike (*u* > *ø*).

Prema tome je uopće veliko i teško pitanje, u koliko se ovi dokumenti mogu uzeti kao faktični odraz splitskoga romanskoga govora.

Kako je već gore rečeno, za romanski se govor mogu da vindiciraju samo *ĩ*, *ê* > *i* bilo u otvorenom ili zatvorenom položaju (vindi, pisa, pigula, santisi, sino, sida, tila, di li, maistri, quisti, chi, prixu, sira, filtru, tulitu, illu, illi, verbini, curidi, galidi, mulir, terin, mistir, munida, sichi (cf. srp.-hrv. sić) = sigcha, spidu, sirimo, mitir, trovimo, merçir, avir, taliri, facimo, blanchito, misa, catine, scudilir, arcuiscovo, podisi, scryvir, pino (= pegno), vinti, intiso, serimo, butiga. Ovu su pojavu opazili već Bartoli, II., § 323 i Jireček, Romanen, I., p. 81., a karakteristična je i za romanske tudice u srp.-hrv. dialektima u Dalmaciji (upor. Sutikva < Sancta Thecla). Ali se ne smije nikako ispustiti iz vida, da se nalazi i u današnjim istarsko-romanskim dialektima (upor. Ive, I dialetti ladino-veneti dell' Istria, p. 4 sl. § 8).

Ova se pojava nalazi i u nenaglašenoj poziciji, tako da se i plural ž. r. može da svršava na *-i*: misidade (cf. furl. meseda), piliçer, piladu, quisti (= queste, p. 59), arcipreuidi, vinisi, terri posti, licasi (case), archiviscuvado, prevido, guneli (prevedeno sa tunica p. 75.), intrada, circel, deli scali grandi, grebli, rasni, bati, capaniçi, li soi (p. 81. za le sue), sempri, nuismo, li sui pertinenci, uriteni, nusi. I ova se pojava nalazi u istro-romanskim dialektima, cf. Ive, o. c. § 28.

Naglašeno *ñ o* prelaze u *u*: Duymus, nusi, caldarur (p. 75.), garnacul (= granacol p. 83.), chapuchu = capuču, cule, sutu, sura, ruto. I ovu su pojavu zabilježili Bartoli i Jireček oo. cc. Nalazi se u rom. riječima srp.-hrv. dialekata dalmatinskih, kao i u istro-romanskim narječjima, cf. Ive, o. c. § 15. Veliko obilje primjera ima za nenaglašeni položaj: Duymu, viaçu, sanu, lassu, piçulu, lu rimasu, olu, dadu, acordu, fatu, patu, danu, sforçu, essu, lu, vechu, Diladu¹⁶⁾ (prevedeno od notara u Dilato, kako stoji u lat. dokumentima), torculu, Jacomu, ampresu, culu daru, abiandu, munida,

¹⁴⁾ Jireček, o. c., II., 50, III., 50.

¹⁵⁾ Nast. Vj., XXIII, 349.

¹⁶⁾ Upor. o ovom imenu mjesta Nast. Vj., XXX, p. 132 sl.

spidu, ratachescu, quistu, inventariu¹⁷⁾, muru, caratelu, dumanda, otu. Ova je pojava nešto značajnija, jer u istro-romanskim dialektima, gdje prema Ive, o. c. § 39 ima također prelaza *-o > u* na svršetku, dolazi vrlo često afereza dočetnoga vokala (o. c. § 42). Svršetak na *-i, -u* ne dolazi u opće u obzir u romanskim tuđicama u srp.-hrv. dialektima, jer ovi vokali u ovom položaju prelaze u poluglasove i ispadaju.

Ovo mijenjanje valja tim više naglasiti, jer u ovom pogledu pokazuje veljotski dialekt veliko odstupanje od naših dokumenata. Prema Bartoli, II, § 313. i § 320. *e* ostaje, a *-e* otpada. Jireček isporučuje ove pojave sa južno-talijanskim; ipak su daleko bliže istro-romanske.

Današnji mletački dialekt, kako se govori u Zadru (upor. Heinrich Wengler, *Die heutige Mundart von Zara in Dalmatien*, § 18—21, 53—61, 69—96, 108—114; Piasevoli, *Del dialetto veneto di Zara*, p. 3. sl., 10.), ne poznaje ovih pojava. Ovdje se, osim nekih izuzetaka doduše, može uzeti, da je posvema prevladao mletački dialekt.

Nadalje valja uvijek imati pred očima slučaj dokumenta br. 6 iz g. 1369., u kojem se radi o malodobnoj djeci nekoga Bogdana Mundicha Splićanina. Kako se po njegovu ličnom imenu može suditi, on je potpuni Sloven, ali familijsko mu je ime romansko sa slov. *-ič*: mundus, budi da je to latinska riječ ili hipokoristik od Raimundus¹⁸⁾. Njegova djeca imaju djelomice slovenska, a djelomice kršćanska imena: Nicola, Dymus, Perusa, Dobraza, Marina. Dobiše kao skrbnike lica sa slovenskim imenima: Peruosclauus Cacieuich i majku Sfila. Imena apodiktično govore za to, da su ovi Splićani, čija su zemljišta u Žujanu, govorili kod kuće srp.-hrv. Talijan notar kaže, da su mu skrbnici dali onaj popis dobara malodobnika, sastavljen u mletačko-dalmatinskom jeziku.

Autor je sam ispravno istakao, da su ovi skrbnici nepismeni ljudi. Morao im je dakle neko drugi napisati onaj inventar. Iz stila se opet vidi, da njihov sastavljač imitira notarski način izražavanja i miješanja latinskih riječi (na pr. stereotipno *item*). Ovim ljudima, prema tome, neki polupismeni skribent, koji govori mletačkim govorom, sastavlja inventar za Talijana notara, jer ovaj ne zna srp.-hrv. Sasvijem je lako moguće, da su ovakovi polupismeni ljudi dolazili ovamo iz Istre, jer su valjda znali oba jezika i srpsko-hrvatski i hibridni istarsko-mletački govor. Nemamo

¹⁷⁾ Ova se riječ piše još kao *avantario* (p. 83) i bez *n*: *avaetario* (p. 77). Ovo pisanje očito upućuje na to, kako su niske obrazovanosti bili sastavljači ovih spisa. Malo učenija riječ činila im je velike neprilike. Može se čak uzeti, da su sastavljači bili Sloveni, koji su tek naučili nešto talijanskih fraza potrebnih za sastavljanje oporuka. Za dokument br. 20. autor drži (p. 89.), da ga je sastavio neki trgovac iz Italije, na koga su se obratili nepismeni izvršitelji oporuke. Ali lingvistička analiza tuđica: *persara* za *prsur*, *rachono* za *rakno*, gdje se očito radi o talijaniziranju slov. izgovora, pa rđava slaganja kao *tute quele chose li qual sie scritto*, konstrukcija *una vegna a teryn* (četiri puta), pa ispuštanje čitave glavne rečenice u: „*Item ancora sello se trovase ultra di questo che se podisi soryvir*“, pa očito nepoznavanje značenja glagolu *credi* (dva puta), sve to nam veli, da sastavljač spisa nije rođeni Talijan, nego Sloven, koji je istom naučio nekoliko fraza iz oporučnih sastava. Iz drugih dokumenata upućuje na ovakav zaključak umetanje nalaza na krivo mjesto u *ampreso* (vrlo često) i *dum plo* (p. 88. prema dalm. *dumbok* za *dubok*).

¹⁸⁾ Jireček o. c. nema potvrde za ovakva imena.

dakle kriterija, da shvatimo dokumente, koje donosi g. Praga, kao hibridne mletačko-starodalmatinske dokumente. Na to upućuju u ostalom i meki čisti furlanski na pr. p. 74. glesia (= furl. glezie), p. 78. pladne = furl. pladene; srp.-hrv. pladań.

Po nekim pojavama možemo naslućivati, da su ovi pisari i romanske tudice slušali ne po romanskom izgovoru, nego po slovenskom. Tako na pr. vrlo različito pišu oblike od frizoria »tiganj, tava«. P. 75. pišu skrbnici fersura, što Talijan notar popravlja u frissura. Na drugim se opet mjestima piše ova riječ frasora (p. 83), fersora (p. 84), frissura (p. 98), ali ne samo i sa discinilacijom farsula (cf. prosula u Broz-Iveković, II, p. 263) nego i sa $f > p$, kako se obično zamjenjuje rom. f u srp.-hrv.: persora (p. 88). A. 1372. za primicerius piše se parmanzeri¹⁹) kao i u srp.-hrv. dokumentima. Paratina ($n = nj$) glasi i danas ovako oko Trogira²⁰), od lat. parietinea²¹). Comasari (p. 83) sa a mjesto i glasi i u srp.-hrv. dokumentima kumasuri²²); lançonij je venecianizirani srpsko-hrv. oblik lancun²³) < linteolus; una antirna < lanterna (p. 78) nalazi se i u srpsko-hrv. bez l ²⁴) Sve su to pojave, koje upućuju kritičnoga linguistu na to, da gleda na ove dokumente veoma skeptički, ako imaju da služe kao dokazi romanskoga saobraćajnog govora u Splitu u 14. stoljeću.

Uza sve ove moje primjedbe moram sa pohvalom istaći izdavačku savjesnost piščevu. Dokumenti, koje je sabrao, imaju i sa slavističkoga i sa romanističkoga gledišta²⁵) svoju vrijednost. Publikacija znači dobitak za nauku i željeti je, da se izdadu i drugi dokumenti ove prirode. Ona svakako upotpunjuje sličnu zbirku, što ju je dao Jireček, Romanen, II, p. 2.—19.